

УКРАЇНА

Короткий огляд програми допомоги УВКБ ООН на 2024 р.

2,7 мільйона

внутрішньо переміщених та непереміщених осіб, яким планується надати різні типи допомоги

598,9 млн дол.

США становлять загальні фінансові потреби

20 партнерів

зокрема 16 місцевих партнерів

Коли бойові дії почалися у с. Горенка, Лідії з родичами вдалося евакуюватися до південної частини Київщини. Вона повернулася відразу після того, як на території було відновлено контроль Уряду України. УВКБ ООН замінило покрівлю її будинку та допомогло з ремонтом шести вікон у серпні 2023 року. У тісній співпраці з Урядом України, обласними та місцевими органами влади УВКБ ООН та партнери завершили ремонт понад 27 500 будинків по всій країні з моменту масової ескалації війни в лютому 2022 року. © УВКБ ООН/Аліна Коваленко

Огляд потреб

Минуло майже два роки з початку повномасштабного російського вторгнення в Україну, а гуманітарні потреби постраждалого населення залишаються критично високими. [План гуманітарних потреб і реагування на 2024 рік](#) передбачає, що **14,6 мільйона людей потребуватимуть нагальної гуманітарної допомоги та соціально-правового захисту у 2024 р.** Згідно з Мультисекторальною оцінкою потреб (МСОП), проведеною в 2023 році, неналежний доступ до соціально-правового захисту, відсутність гідного житла та засобів для існування залишаються ключовими чинниками вразливості домогосподарств. Проблеми та обмеження в доступі до соціальних послуг, послуг у сфері охорони здоров'я та втрата засобів до існування ще більше ускладнили проблеми у сфері соціально-правового захисту, а 22% домогосподарств повідомили про значні потреби в цій сфері. Потреби у сфері соціально-правового захисту ще більш серйозні в місцях тимчасового проживання (МТП), про що повідомили 42% домогосподарств у 2595 МТП. Також повідомлялося про значні прогалини та потреби у сфері захисту в районах, які безпосередньо постраждали від військових дій, особливо в прифронтових областях на сході, півночі та півдні країни.

Також, у третій «Швидкій оцінці завданої шкоди та потреб на відновлення» ([RDNA3](#)), проведеною спільно з Урядом України, Групою Світового банку та Організацією Об'єднаних Націй, підкреслюється масштаб руйнування та йдеться про проблеми щодо відновлення енергетичної галузі, житла, соціальної інфраструктури та послуг, робочих місць, а також про розмінування. Понад два мільйони житлових одиниць по всій Україні були зруйновані або пошкоджені. Інвестиції у пріоритетне відновлення та реконструкцію житлового сектору у 2024 року оцінюються у 2,1 мільярда доларів США.

Оскільки війна триває, а гуманітарні потреби залишаються гострими, **усе більше уваги приділяється питанням раннього відновлення та пошуку довгострокових рішень для людей, які повернулися до місць постійного проживання, внутрішньо переміщених осіб та тих, хто залишається в постраждалих від війни районах по всій країні.** В періодичних [звітах УВКБ ООН щодо намірів](#) постійно підкреслюється високий інтерес до повернення у внутрішньо переміщених осіб (ВПО) (69%) та біженців (61%). Питання безпеки, відновлення житла, доступу до соціальних послуг та можливостей отримання засобів до існування залишаються основними чинниками, що впливають на прийняття рішень.

Цілі на 2024 рік

1,2 мільйона

людей отримують інформаційну підтримку та послуги у сфері соціально-правового захисту

600 000

людей отримують грошову допомогу

350 000

людей отримують предмети першої необхідності

467 500

людей отримують допомогу з житлом

125 000

людей в МТП отримали різні види допомоги

Загальна стратегія УВКБ ООН ґрунтується на підході, адаптованому під місцеві умови, з урахуванням переходу від моделі надання суто гуманітарної допомоги до моделі розвитку, спираючись значною мірою на великий досвід та знання, спроможності та рішення уряду України дотримуватися принципу «відбудувати краще, аніж було». У 2024 році шістнадцять із 20 партнерів УВКБ ООН – це національні неурядові організації. Крім того, Меморандуми про взаєморозуміння були підписані з 18 обласними державними адміністраціями та чотирма міністерствами, зокрема з Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури (Мінвідновлення), Міністерством освіти і науки, Міністерством реінтеграції тимчасово окупованих територій та Міністерством соціальної політики. УВКБ ООН і далі поглиблюватиме співпрацю з національними інституціями в рамках таких ініціатив, як **Perehid**, метою якої є створення інклюзивної та стійкої системи соціального захисту; та «**Україна – це Дім**» - спільної ініціативи УВКБ ООН та Мінвідновлення щодо забезпечення виплат компенсацій за пошкоджені та знищені будинки, а також реалізації низки рішень із житлових питань, зокрема можливості участі в гуманітарних програмах із ремонту житла. Такі партнерські відносини мають вирішальне значення для забезпечення ефективного функціонування та використання технічної експертизи УВКБ ООН із метою реагування на нові гуманітарні потреби, формування законодавчих та політичних реформ. Це також забезпечує підтримку сталого добровільного повернення та справедливого відновлення на місцевому рівні з урахуванням інтересів біженців, шукачів притулку, ВПО, людей, які повернулися, та осіб без громадянства.

Стратегічні цілі на 2024 р.

Надання послуг із соціально-правового захисту та невідкладної допомоги в прифронтових районах, та в яких було нещодавно відновлено контроль Уряду України, а також допомоги в рамках реагування на обстріли.

Підтримка людей, які перебувають у довготривалому переміщенні через цільові програми, щоб сприяти доступу до прав, гідного житла, роботи та реалізації довгострокових рішень.

Підтримка довгострокових рішень та раннього відновлення через реалізацію програм психосоціальної підтримки, соціально-правового захисту, ремонту житла та підтримки доступу до системи надання соціальних послуг або її відновлення.

Просування інклюзивних та заснованих на правах людини законів, політики та процедур у сфері соціального захисту, житла та довгострокових рішень через адвокаційну діяльність та надання методичних рекомендацій на основі фактичних даних, що сприяють процесу реформ.

УВКБ ООН очолює Кластер з питань захисту, Кластер з питань житла та непродовольчих товарів, Кластер з питань управління та координації місць тимчасового проживання (СССМ), що забезпечує координацію гуманітарних програм у цих сферах та їхнє спрямування на забезпечення найбільш критичних потреб, згідно з Планом гуманітарних потреб і реагування.

Сергій із дружиною Мариною живуть у квартирі в Харкові, яку було відремонтовано УВКБ ООН та партнером «Всесвітньою федерацією лютеранських церков». 1 березня 2022 року чотири ракетні поцілили по Харькову, в результаті чого загинуло 30 цивільних осіб та ще 30 було поранено. Обстріли завдали великої шкоди місту, зокрема багатоквартирному будинку. Спочатку сім'я виїхала до Польщі як біженці, але потім повернулася додому після того, як УВКБ ООН та партнер закінчили ремонт. © УВКБ ООН/Ірина Тимчишин

Захист – 76,7 МЛН. ДОЛАРІВ США

Інтервенції УВКБ ООН та партнерів у сфері соціально-правового захисту безпосередньо підтримують людей, які найбільше цього потребують відповідно до проведених оцінок та моніторингу у сфері захисту. Крім того, УВКБ ООН ставить за мету зміцнити державні інклюзивні системи надання послуг, і водночас залучити ВПО та людей, які повернулися, до процесу прийняття рішень, які їх стосуються. Реагування у сфері захисту включатиме:

Надання правової допомоги людям та підтримки Уряду України для надання можливості ВПО, постраждалим людям, людям, які повернулися, та особам без документів користуватися своїми правами, забезпечуючи отримання ними документів, що посвідчують особу, зокрема ID-картки та свідоцтва про народження, та підтримуючи реєстрацію їх як ВПО.

Ціль: 207 500 біженців, ВПО та людей, які повернулися, отримають правову допомогу для відновлення документів

Захист житлових, земельних та майнових прав через спрощення доступу до компенсації за пошкоджене або зруйноване майно та захист ВПО від примусового виселення з місць, де вони знайшли притулок.

Ціль: 50 000 людей отримають допомогу та правові консультації із житлових, земельних та майнових питань

Покращення доступу до послуг у сфері соціально-правового захисту для осіб з підвищеним ризиком нехтування потребами, жорсткого поводження та насильства, зокрема дітей, людей, постраждалих від гендерно зумовленого насильства (ГЗН), людей похилого віку, людей з інвалідністю, представників ЛГБТК+ та інших вразливих груп, таких як громада ромів.

Ціль: перенаправити 150 000 людей з особливими потребами на отримання спеціалізованих послуг та допомоги

Покращення психологічного благополуччя та здоров'я ВПО і людей, які постраждали від війни, щоб посилити їхню здатність відновлювати своє життя і допомагати розвивати свої нові громади.

Ціль: 150 000 людей отримають перенаправлення, психосоціальну та психологічну підтримку; 30 000 людей отримають цільові послуги у сфері ГЗН; буде визначено та надано допомогу 6 500 дітям із групи ризику або дітям з особливими потребами

Зміцнення механізмів соціально-правового захисту на рівні громад, охоплення громад та надання інформації для підтримки прямого залучення ВПО, людей, які повернулися, та інших представників громад для сприяння процесу ідентифікації, надання послуг та реалізації захисту, а також для підвищення підзвітності перед постраждалим населенням.

Ціль: 500 000 людей отримають інформацію щодо соціально-правового захисту та доступ до механізмів надання скарг та зворотного зв'язку; 30 000 людей візьмуть участь у заходах із підвищення обізнаності щодо соціально-правового захисту

Просування інклюзивних та заснованих на правах людини законів, політики та процедур у сфері соціального захисту, житла та довгострокових рішень через адвокаційну діяльність та обґрунтовані технічні рекомендації.

Ціль: 60 000 людей отримають технічну підтримку, надану державним установам для сприяння включення вразливих груп населення в національні системи надання послуг

УВКБ ООН і далі працюватиме з Державною міграційною службою для вдосконалення процедур надання притулку та визначення безгромадянства, а також для посилення діяльності щодо **запобігання, зменшення випадків та усунення безгромадянства**. У рамках діяльності всієї системи ООН в Україні УВКБ ООН і далі працюватиме для забезпечення сталого розвитку для всіх в Україні, адвокатуючи інтереси та забезпечуючи включення біженців, шукачів притулку та тих, хто знаходиться під загрозою безгромадянства, спираючись на зобов'язання щодо впровадження Глобального договору щодо біженців.

Добробут та базові потреби – 256,5 МЛН ДОЛАРІВ США

Багатоцільова грошова допомога

Грошова допомога залишається тим видом гуманітарної допомоги, якій віддають перевагу ВПО, люди, які повернулися, та вразливі групи населення для забезпечення нагальних базових потреб. Зважаючи на мінливий характер війни все ще залишається потреба в гуманітарній грошовій допомозі, яка доповнює допомогу уряду, гарантуючи, що ніхто не залишиться поза увагою. УВКБ ООН надасть багатоцільову грошову допомогу (БЦГД), якщо це можливо з точки зору безпеки та функціонування місцевих ринків, щоб допомогти людям покрити витрати на базові потреби, такі як продукти харчування, ліки, одяг, житло та оплату комунальних послуг. Водночас УВКБ ООН підтримує діяльність, спрямовану на поступовий перехід від масштабної програми надання гуманітарної грошової допомоги до **перехідної системи соціального захисту** в тісній співпраці з Урядом та організаціями у сфері розвитку. У партнерстві з Міністерством соціальної політики та ключовими міжнародними партнерами УВКБ ООН і далі підтримуватиме спільну ініціативу ReReHID метою якої є створення інклюзивної та стійкої системи соціального захисту населення в Україні.

Ціль: 600 000 людей отримають багатоцільову грошову допомогу

Предмети першої необхідності

УВКБ ООН і далі надаватиме **предмети першої необхідності** постраждалим від війни людям, а саме ковдри, набори кухонного приладдя та сонячні світильники, а також нестандартні предмети (наприклад, гігієнічні набори, ліжка, матраци та зимовий одяг). Надання предметів першої необхідності відбуватиметься за результатами оцінювання та проходитиме в конкретних районах, зокрема таких, де нещодавно було відновлено контроль Уряду України, та важкодоступних районах, а також в прифронтових громадах, де не працюють ринки або бракує таких товарів. УВКБ ООН створить **необхідні запаси предметів першої необхідності на випадок надзвичайних ситуацій**, зокрема ескалації бойових дій та нової хвилі масштабного переміщення. Також УВКБ ООН і далі надаватиме предмети першої необхідності вразливим людям, які проживають у **місцях тимчасового проживання**, відповідно до виявлених потреб. Стратегія УВКБ ООН щодо підготовки до осінньо-зимового періоду враховуватиме зростаючі потреби під час осінньо-зимового періоду та передбачає їхнє задоволення, зокрема через роздачу **зимових предметів першої необхідності**, зокрема термоковдри.

Ціль: 350 000 людей отримають предмети першої необхідності

Сталі варіанти житла та місця тимчасового проживання (МТП) –

213,7 МЛН. ДОЛАРИВ США

Сталі варіанти житла

УВКБ ООН і далі надаватиме внутрішньо переміщеним та постраждалим від війни людям **доремонтну допомогу для задоволення їхніх нагальних потреб**. Упродовж зими вразливі сім'ї також отримають додаткову підтримку, зокрема теплоізоляційні матеріали. У той же час УВКБ ООН зосередиться на задоволенні середньострокових потреб через проведення **довговічного ремонту житла та надання консультацій щодо житлових рішень**, які можуть допомогти людям повернутися додому та сприяти ранньому відновленню, де це можливо. УВКБ ООН зосередиться на забезпеченні якісних умов проживання та захисту від примусового виселення. Особлива увага буде приділятися пошуку альтернативних житлових рішень для людей, які живуть в МТП. Також буде збільшуватися підтримка громадської інфраструктури, особливо в районах повернення з метою реалізації довгострокових рішень. Для урахування ризиків соціально-правового захисту при реалізації житлових рішень, УВКБ ООН проводитиме оцінку для сприяння застосуванню інклюзивних, територіально-орієнтованих підходів щодо житла та громадської інфраструктури. Тим часом платформа УВКБ ООН «Україна – це Дім» у партнерстві з Мінвідновлення сприятиме доступу до компенсації, технічної допомоги та матеріальної підтримки для ремонту та реконструкції пошкоджених будинків, з урахуванням територіально-орієнтованого підходу при відновленні критичної комунальної інфраструктури.

Ціль: 467 500 людей отримали набори для екстреного ремонту та стале житло

Місця тимчасового проживання (МТП)

УВКБ ООН використовуватиме дворівневий підхід щодо МТП:

- **Підтримка місцевих органів влади** у покращенні умов проживання в МТП, що передбачається у Постанові КМУ № 930. Ця діяльність включатиме розбудову спроможності місцевих органів влади, відповідальних за управління та поліпшення МТП, посилення механізмів перенаправлення для забезпечення того, щоб мешканці МТП могли отримати доступ до соціально-правового захисту і допомоги, а також підтримку громадських ініціатив у сфері захисту, які покращують процеси управління і координації в МТП.
- **Заходи, які дадуть змогу ВПО перейти від варіантів використання МТП до сталих довготривалих житлових рішень.** У координації з місцевими операційними партнерами, агентствами ООН, громадянським суспільством та місцевими органами влади УВКБ ООН проводитиме профілювання ВПО в МТП та використовуватиме територіально-орієнтований підхід при плануванні довгострокових рішень. Це включатиме мультисекторальну допомогу на рівні домогосподарств, щоб сприяти переїзду ВПО з МТП до сталого житла на довгий термін. Це також спростить доступ до державних та інших соціальних послуг, можливостей отримувати засоби для існування, грошову допомогу на покриття оренди або підтримку з житлом. Тут також будуть враховані і інші можливості, які сприятимуть соціальній згуртованості та інтеграції ВПО в місцеві громади.

Ціль: 125 000 ВПО отримують доступ до різних послуг у МТП

Інтеграція в місцеві громади та довгострокові рішення – 52 МЛН. ДОЛАРІВ США

Доступ до засобів до існування

Щоб допомогти людям знайти гідну роботу, УВКБ ООН посилює позиції ВПО на ринку праці через роботу з приватним сектором та державними центрами зайнятості, і підтримує можливості розвитку навичок/перепідготовки, відповідно до потреб ринку, та пошук відповідних робочих місць. Ця діяльність зменшить потребу в постійному наданні гуманітарної допомоги та сприятиме інтеграції людей у місцеві громади. Адаптована модель **ініціативи**–платформи працевлаштування біженців використовуватиметься для розширення партнерства з багатьма зацікавленими сторонами, координації та комплексного підходу до економічної інтеграції ВПО та людей, які повернулися. Ця ініціатива допоможе покращити доступ до інформації та комплексних послуг, щоб поєднати попит і пропозицію. Також будуть збиратися дані, щоб зрозуміти потенційну невідповідність професійних навичок ВПО вимогам ринку, що надалі формувати політику та заходи для підтримки економічної інтеграції. Цільові гранти, підтримка розвитку бізнесу та фінансова допомога сприятимуть зростанню малого бізнесу, що, в свою чергу, сприятиме відновленню місцевої економіки. УВКБ ООН підтримуватиме жінок із питань працевлаштування та працюватиме з місцевою владою, громадами та ключовими партнерами для пошуку стійких рішень щодо догляду за дітьми.

Доступ до базових послуг

УВКБ ООН підтримуватиме відновлення інфраструктури та реконструкцію/ремонт закладів освіти, охорони здоров'я та соціального захисту. Це допоможе полегшити доступ до послуг у рамках загального підходу до відновлення громад. УВКБ ООН також підтримуватиме підвищення спроможності державних служб соціального захисту, зосереджуючи увагу на задоволенні потреб внутрішньо переміщених осіб та особливо вразливих груп населення.

Координація

Уряд України відіграє ключову роль у реагуванні на потреби свого населення, приділяючи особливу увагу відновленню та відбудові відповідно до Плану відновлення України у взаємодії з міжнародною спільнотою. УВКБ ООН очолює Кластер з питань захисту, Кластер житла та непродовольчих товарів, Кластер управління і координації місцями тимчасового проживання ВПО. Крім того, УВКБ ООН є учасником Робочої групи з питань планування довгострокових рішень та відновлення на рівні громад. УВКБ ООН тісно співпрацює із центральними та місцевими органами влади та підписало Меморандуми про взаєморозуміння з 18 обласними державними адміністраціями та чотирма міністерствами, зокрема з Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури (Мінвідновлення), Міністерством освіти і науки, Міністерством реінтеграції та Міністерством соціальної політики

У січні 2023 року УВКБ ООН підписало Меморандум про взаєморозуміння з Мінвідновлення щодо платформи співробітництва «Україна – це Дім». Меморандуми інтегруються в ширшу стратегію УВКБ ООН щодо впровадженням стійких та довгострокових рішень у рамках гуманітарного реагування.

Під егідою Мінсоцполітики **ініціатива Perehid** залучає багатьох партнерів і донорів та має на меті: (i) сприяти переходу та використанню гуманітарних ресурсів у державній системі соціального захисту та (ii) підтримати національну систему та план уряду щодо реформування системи соціального захисту.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ:

- Повний звіт «Ситуація в Україні: плани УВКБ ООН на 2024 рік та фінансові потреби» [читайте тут](#).
- Портал операційних даних по Україні для отримання додаткової інформації про продукти [дивиться тут](#).

КОНТАКТИ:

- Лівія дас Невес, старша радниця із зовнішніх зв'язків, dasneves@unhcr.org
- Алессія Піньятті, радниця з питань звітності, pignatti@unhcr.org